GAZETA LWOWSKA.

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedzieli. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 złr. 15 kr., odbierającym pocztą 4 złr. 40 kr., insercyę opłacają od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

Nr. 23. Sroda 29. Stycznia 1851. Rok gazecie 40.

PRZEGLAD.

Monarchya Austryacka. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Królestwo Polskie. — Turcya. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Wiedeń, 24. stycznia. Jutro dnia 25. stycznia wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu, i będzie rozesłany CXXVII. i CLVI. zeszyt powszechnego dziennika rządowego ustaw państwa z roku 1850, a mianowicie CXXVII. (który dnia 30. września 1850 wyszedł był tymczasem tylko w niemieckim języku, i zawiera numera 361 aż włącznie do 365) w *włosko-niemieckiem* podwójnem wydaniu, — zaś CLVI. zeszyt wydany dnia 11go grudnia 1850 tymczasem tylko w niemieckim języku i zawierający numer 460 — *we wszystkich dziewięciu* podwójnych wydaniach.

Wczoraj dnia 24. stycznia 1851 wydano i rozesłano V. i IX. zeszyt powszechnego dziennika rządowego ustaw państwa z r. 1850; a mianowicie V. zeszyt (który dnia. 9. stycznia 1850 wyszedł tymczasem tylko w niemieckim języku, dnia 15. maja 1850 w słoweńsko-niemieckiem, a dnia 13. grudnia 1850 w włosko-niemieckiem podwójnem wydaniu i zawiera numer 8.) w *madiarsko-niemieckiem* podwójnem wydaniu; — IX. zeszyt (który dnia 16. stycznia 1850 wyszedł tymczasem tylko w niemieckim języku, a dnia 30. czerwca 1850 słoweńsko-niemieckiem podwójnem wydaniu i zawiera Nr. 12.) w włosko-niemieckiem podwójnem wydaniu.

Przegląd treści zawartych w wspomnionych zeszytach dekretów podano przy ogłoszeniu pojedyńczego niemieckiego wydania.

Wiedeń, 25. stycznia. Dnia 27. stycznia wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu IV. zeszyt powszechnego dziennika rządowego ustaw państwa z roku 1851, a mianowicie tak w pojedyńczem niemieckiem, jakoteż we wszystkich *dziewięciu* podwójnych wydaniach.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 15. Rozporządzenie cesarskie z dnia 31. grudnia 1850, którem uchwalono główne zarysy o ostatecznem zaprowadzeniu politycznych władz administracyjnych w królestwie lombardzko-weneckiem.

Nr. 16. Rozporządzenie cesarskie z dnia 3. stycznia o zgartywaniu śniegu po gościńcach cesarskich.

Nr. 17. Rozporządzenie ministerstwa handlu z 23. stycznia 1851, którem odroczono prawomocność wydanych dekretem z dnia 20. grudnia 1850 postanowień o mesażeryach i furach odstawiających.

Razem z tym zeszytem wyjdzie także drugi zeszyt dodatkowy zawierający najuniżeńszy projekt ministra handlu do powyższego pod Nr. 16. zawartego rozporządzenia cesarskiego z d. 3. stycznia 1851.

Sprawy krajowe.

(Dary patryotyczne.)

Lwów, 28. stycznia. Na rzecz założonego przez Jego Excelencyę pana F. Z. M. barona Haynau funduszu dla inwalidów wpłynęły następujące dary dobroczynne:

I. *Do c. k. krajowej kasy filialnej w Krakowie:* Ze składek dobrowolnych przez Krakowską radę miejską 10 zr. 55$^3/_4$ k. m. k.; przez dystryktowy komisaryat w Liszkach 5 zr.; przez dystryktowy komisaryat w Trzebinii 5 zr. 34 k., razem 21 zr. 29$^3/_4$ kr.

II. *Do c. k. kasy zbiorowej w Wadowicach:* Z szczodrobliwych składek przez dekanat Wadowicki 1 zr. 55 k.; przez dekanat Myślenicki 4 zr. 30 k.; przez dekanat w Biały 5 zr.; przez kameralne domn. Tyniec od tamtejszych 6 gmin 5 zr. 17k.; przez dominium Lipnik 24 zr. 51 k., razem 41 zr. 33 k.

III. *Do c. k. kasy zbiorowej w Sączu:* 1) Od domin. Dobra ze składek w należących do niego gminach 2 zr. 12 k. 2) Od pana Burzy verwaltera kameralnego w Starym Sączu 1 zr. 3) Od wójta w Kadcze Wojciecha Polońskiego 6 k. 4) Od wójta w Podrzycach Stanisława Jurkowskiego 6 k.; od mandataryusza Iwanickiego 5 zr., razem 8 zr. 24 k.

IV. *Do c. k. kasy zbiorowej w Tarnowie:* Ze składki przez magistrat w Pilznie 15 zr. 30 k.

V. *Do c. k. kasy zbiorowej w Jaśle:* Od Aleksandra Fitsche z Cieklina 20 k.; od Jana Dyszyńskiego ztamtąd 20 k.; od Ignacego Nowotnego 20 k.; od Seweryna Nowotnego 20 k.; od Leib Morgensterna 10 k., razem 1 zr. 30 k. — Ogólna suma 88 zr. 26$^3/_4$ k.

Te szczodrobliwe dary podają się z wyrazem podziękowania do wiadomości publicznej.

Obwieszczenie.

Wspaniałe datki dobroczynnych mieszkańców Austryi, a mianowicie mieszkańców c. k. rezydencyonalnego miasta Wiednia, między którymi prześwietny stan magnatów niższej Austryi stoi na czele, tudzież znaczne datki walecznej i wspaniałomyślnej armii podały mi w przeciągu 19tu miesięcy nader przyjemną sposobność utworzyć fundusz inwalidów dla tych zasłużonych żołnierzy, którzy podczas oblężenia Wiednia i w ostatniej wyprawie włoskiej o kalectwo przyprawieni zostali, fundusz mówię, który w teraźniejszej chwili doszedł do znacznej sumy 107,650 złr. w obligacyach państwa po rozmaitej stopie procentowej i niesie rocznej prowizyi 5008 złr. m. k.

Po odtrąceniu legatów rocznych 300 złr. m. k., które są zabezpieczone na wspaniałomyślnej darowiźnie stanu magnatów niższej Austryi, pozostaje 4708 złr. m k. któremi mógłbym obdzielić 13 inwalidów w pierwszej kategoryi po 20 kr. dziennie, 21 w drugiej kategoryi po 14 kr. m. k. dziennie, a nakoniec 22 w trzeciej kategoryi po 10 kr. m. k. dziennie, a zatem znaczną liczbę 56 kompetentów.

Mając sobie za obowiązek podać ten pomyślny rezultat mojej odezwy z 27. marca z. r. do wiadomości publicznej, czuję oraz wewnętrzną pobudkę wyrazić imieniem interesowanych najszczerszą podziękę tym wspaniałomyślnym dawcom, którzy się przyczynili do ulżenia cierpień tym, co w czasach niebezpieczeństwa bohatersko walczyli i krew swą przelewali dla ocalenia ojczyzny.

Atoli piękne dzieło, które utworzyli, nie jest jeszcze zupełnie dokonane; bowiem 37 z tych walecznych żołnierzy jeszcze nie jest zaopatrzonych, i czekają z upragnieniem lepszej przyszłości, którą im zapewniłem ufając w dobroczynność publiczności.

Jestem oraz przekonany, że nadzieje mię nie zawiodą, bo wiem, że tylko jednego słowa potrzeba, aby osoby majętne do czynnego udziału pobudzić.

Wiedeń, 2. grudnia 1850.

C. k. wojskowy i cywilny gubernator:

Welden *m. p.* Feldzeugmeister.

(Rezygnacya ministra Schmerling. P. Karol Krauss ministrem sprawiedliwości.)

Wiedeń, 25. stycznia. Dzisiejsza *Gazeta Wiedeńska* zawiera w urzędowej części następujące najwyższe własnoręczne pisma Jego Mości Cesarza:

Do Ministra sprawiedliwości kawalera Antoniego r. Schmerling.

Kochany kawalerze v. Schmerling!

Na prośbę pańską przedłożoną Mi przez Mego prezydenta ministrów księcia *Schwarzenberga*, bym pana uwolnił od urzędu ministra sprawiedliwości przyzwalam łaskawie z uznaniem rozwiniętej na tej ważnej posadzie pożytecznej czynności pańskiej i mianuję niezwłocznie drugiego prezydenta najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego Karola kawalera v. *Krauss* Moim ministrem sprawiedliwości.

Wiedeń, 23. stycznia 1851.

Franciszek Józef *m. p.*

F. Schwarzenberg *m. p.*

Do drugiego prezydenta najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego Karola kawalera r. Krauss.

Kochany kawalerze v. Krauss!

Spowodowany jestem mianować pana Moim ministrem sprawiedliwości w miejscu ministra sprawiedliwości kawalera v. *Schmerling*, którego rezygnacyę łaskawie przyjąłem. Masz pan niezwłocznie objąć tę posadę.

Wiedeń, 23. stycznia 1851.

Franciszek Józef *m. p.*

F. Schwarzenberg *m. p.*

(Litogr. „Koresp. austr." o kongresie cłowym.)

Wiedeń, 24. stycznia. Z radością dowiadujemy się, że zaszłe przedwczoraj w gronie kongresu cłowego nieporozumienia zostały już załatwione. Owi członkowie, którzy się czuli spowodowani niezwłocznie wystąpić, a powtóre wstąpienie do kongresu zrobić zawisłem od oświadczenia swych komitentów, zostali zupełnie zaspokojeni czerpanemi z natury stosunków oświadczeniami pana ministra handlu i szefa sekcyi pana *Baumgartner* i uzasadnili swe postępowanie przedłożonem wczoraj przy wstępie pismem.

Pan minister handlu oświadczył, że zasadą i niezachwianym punktem oparcia się jest stałe przestrzeganie systemu ochrony cła. Gdyby debatom zostawiono nieograniczony tok nad systemem prohibicyi i wolnego handlu, przekroczyłby kongres cłowy naturalne granice swej kompetencyi. Na tyle oględności, rozwagi i znajomości rzeczy należy przyznać ustawodawczym władzom państwa, że umieją ustanowić odpowiednią wszelkim interesom zasadę. Ale do ostatecznej decyzyi w tym względzie są tylko te władze powołane, których zakres działania ma ogólny interes państwa na celu, t. j. rządy i reprezentacye ludu.

Że jednak przy sposobności układania pojedyńczych pozycyi cłowych może się stósownie i łatwo wysnuć delata względem wszystkich podrzędnych zasad projektu taryfy cłowej, tośmy już dostatecznie wyjaśnili w artykule poprzedzającym (Gaz. lwow. nr. 22). System postępowania cłowego w ogóle i w szczegółach — kwestya wagi cłowej itd. wystąpią przy obradzie nad odpowiedniemi artykułami i pozycyami taryfy na czele dyskusyi, a dokładnemu ich roztrząśnieniu nic nie przeszkodzi.

Głównym bowiem punktem całej sprawy zdaje się być gruntowne i sumienne zbadanie, czyli wyrzeczony system ochrony cła zgadza się we wszystkich pojedyńczych przypadkach z prawdziwemi interesami i słusznemi życzeniami udział mającej industryi. Zaś kwestya stósowności zajmuje drugie miejsce. Najprzód bowiem muszą być ułożone pojedyńcze postanowienia projektu taryfy w najbliższych stosunkach z przemysłową i rękodzielniczą czynnością, nim się przystąpi do dyskusyi nad owemi środkami i krokami, które mają zapewnić pomyślny skutek zaprowadzeniu taryfy.

Kwestya ta rozwinie się w dwóch głównych kierunkach. Najprzód zajdzie pytanie o czas zaprowadzenia, następnie zaś według oświadczeń niektórych izb handlowych o system komor celnych. Pod każdym względem będą wszystkie pożyteczne wnioski chętnie i niezwłocznie uwzględnione. Bo rzadowi samemu wiele na tem zależy, ażeby nowa taryfa cłowa, — dzieło tak wielkiej wagi, wywierające tak znaczny wpływ na socyalne i polityczne stosunki monarchyi — w należycie obranym czasie i z wszelką gwarancyą dobrego skutku w użycie weszła.

Tuszymy sobie przeto, że debaty w kongresie cłowym wezmą normalny kierunek i odpowiedzą zupełnie ważnemu zadaniu swemu.

(Obrady w kongresie cłowym.)

Wiedeń, 24. stycznia. Dzisiejsze posiedzenie kongresu cłowego rozpoczęto dyskusyą nad tytoniem i fabrykatami tytoniu. Potem przystąpiono do debaty nad cłem od zboża. Pozycye taryfy zawarte w projekcie przyjęło zgromadzenie z nieznacznemi przez szczególne rolnicze stosunki Galicyi wywołanemi odmianami. Osobliwie ucieszyło to wszystkich, gdy reprezentanci rolnictwa książęta *Salm* i *Jabłonowski* tudzież hrabia Belcredi oświadczyli, że według ich przekonania interesa agraryjne nie tylko nie sprzeciwiają się interesom industryi, ale owszem harmonizują wzajemnie. Gdzie industrya kwitnie, tam i rolnictwo stoi na wysokim stopniu doskonałości, a w wielu krajach rolnictwo dla tego tylko nie postąpiło, bo industrya jest jeszcze w kolebce.

Nie można lepiej popierać interesów rolniczych, nie można się lepiej przyczyniać do podniesienia rolnictwa, jak popieraniem wzrostu industryi. Na obecnych w kongresie reprezentantów przemysłu, wywarła ta deklaracya bardzo pomyślne wrażenie. Obawiali się bowiem, że deputowani towarzystw agronomicznych zechcą uważać swe interesa za różniące się i sprzeczne z interesami industryi. Tem więcej pożądane było dla nich zapewnienie ze strony delegowanych właścicieli ziemskich, że i oni uważają wzrost industryi za rzecz równie wielkiej wagi. *(Rchsztg.)*

(Rozporządzenie ministra sprawiedliwości.)

Wiedeń, 23. stycznia. Trzynasty numer dziennika ustaw państwa zawiera następujące rozporządzenie:

Jego ces. Mość raczył do mnie napisać następujący najwyższy list własnoręczny:

„Kochany kawalerze de Schmerling! Jestem spowodowany nakazać, aby brzmiące na śmierć wyroki sądów przysięgłych, wraz z odnośnemi aktami pertraktacyi, nim Mnie te wyroki według §. 349 regulaminu karnego procesu przez Moje ministerstwo sprawiedliwości przedłożone będą, oddawano wprzódy pod sprawozdanie najwyższego trybunału, względem tego pytania, czy mówią jakie powody za ułaskawieniem osądzonych, a w razie potwierdzającym, jakąby doczesną karę zamiast kary śmierci wyznaczyć należało.

Wiedeń, 14. stycznia 1851.

Franciszek Józef, *m. p.*

Schwarzenberg m. p.

Poleca się przeto wszystkim prokuratorom państwa, aby wyroki śmierci, gdy wejdą w prawomocność, ze wszystkiemi aktami i z ułożonem zaraz po pertraktacyi sprawozdaniem sądu przysięgłego, który w razie zaproponowanego ułaskawienia ma się oświadczyć także względem miary mającej być substytowaną doczesnej kary, przedkładały niezwłocznie najwyższemu trybunałowi, które je stosownie do najwyższego rozkazu z dołączeniem własnego zdania przesyłać będzie do ministeryum sprawiedliwości dla przedłożenia Jego ces. Mości (§. 349 regul. proc. karnej).

Schmerling m. p.

(Wiadomości potoczne z Wiednia.)

Wiedeń, 25. stycznia. Dzisiejsza giełda była bardzo ożywiona, mianowicie co do papierów publicznych, które znacznie szły w górę. Nawet względem waluty okazała się korzystna dążność. Spieszne uzupełnienie ministeryum po ustąpieniu pana Schmerling przyczyniło się wielce do tego ożywienia.

— Z niezawodnego źródła dowiadujemy się, pisze *Oest. lith. Correspondenz*, że główne zarysy politycznej organizacyi prowincyi lombardzko-weneckich są skończone i sankcyonowane, i w dodatku do ogłoszonej już sądowej organizacyi namienionego koronnego kraju wkrótce publikowane będą.

— Jej c. k. Mość najdostojniejsza Arcyksiężna Zofia przesłała bogato ozdobioną własną ręką haftowaną wstęgę dla chorągwi stojącego w Wessely pułku huzarów króla Wirtembergskiego. Gdy podczas uroczystego doręczenia objaśniano żołnierzom pełne znaczenia godło: „Niech ci towarzyszą wierność i zwycięztwo!“ wydało wojsko okrzyk radośny i ze łzami w oczach cisnęło się do ucałowania wstęgi, której się dotykała ręka dostojnej Matki Cesarza, i przysięgło z radością poświęcić krew i życie przy każdej sposobności za najwyższy Dom Cesarski.

— Za przyzwoleniem całego ministeryum przygotowuje ministerstwo handlu rozporządzenie, którem nakazane będzie wyrzucanie śniegu z zawianych gościńców państwa i bliższe w tej mierze szczegóły postanowione będą. Uznano zewszechmiar, że ta sprawa powinna być powszechnym dla państwa ciężarem; praktyczne względy wymagały jednak, aby do tego użyto najszczególniej gmin, które najbliżej gościńca najdalej w odległości dwóch mil są położone. Za to będzie z publicznego skarbu opłacana indemnizacya, która przeciętnie według mającej być wykonaną przez każdą gminę roboty i dziennej płacy w zimowej porze wymierzona będzie, i względem czego *aversum* postanowić należy. Jeżeli to *aversum* nieprzyjdzie do skutku, wszelako należy robotę wykonać, i przynajmniej połowę należytości interesentom zapłacić. Musimy nadmienić, że rozporządzenie to niebędzie jeszcze teraz na wszystkie koronne kraje rozciągnięte.

— Jego ces. Mość raczył nakazać, aby ze względu na uciążliwość, jakiej doznają gminy w Węgrzech przez włożony na nie nadzwyczajny tą razą kwaterunek wojska, odstąpiono od teraźniejszych postanowień i pokąd niewyjdzie nowy regulamin kwaterunku, żeby tymczasem zaprowadzono istotne ulgi w kwaterowaniu żołnierzy. Dla tego kwaterunkiem żołnierzy w Węgrzech, w serbskiem Województwie i w Temeskim Banacie, przy weszłej już w rzeczywistość administracyi politycznej, mają się zająć władze cywilne, według tych samych przepisów, jakie istnieją w innych krajach koronnych, to jest polityczne władze administracyjne w porozumieniu z władzą wojskową; rozumie się samo przez się, że wojskowe interesa będą przytem na pierwszym względzie i od władz politycznych zawsze przestrzegane być muszą.

Anglia.

(Wiadomości bieżące z Londynu.)

Londyn, 20. stycznia. Jej Mość Królowa przyjmowała wczoraj w Windsor wizytę od książąt Aumale i Nemours. Książęta pozostali na objedzie w zamku. — Królowa wyznaczyła na nowo dwie pensye na liście cywilnej: jednę 100 funtów szterl. rocznie wdowej po sławnym chyrurgu Liston, który mimo obszernej praktyki, żadnego po sobie niezostawił majątku; drugą 50 funtów szterl. rocznie otrzymała wdowa po zmarłym niedawno w Manszestrze autorze hystoryi naturalnej Sturgeon.

— Według dziennika *Daily News* nie jest królowa kontenta ze stylizacyi mowy od tronu, jak ją ministrowie ułożyli. Wyrazy przeciw temu; co tu nazywają „arbitralności papieskie“, niezdają się być Jej Mości Królowej dość silne i dobitne; chciałaby coś dokładniejszego z tronu oświadczyć. — Zresztą biskup z Durham domaga się w nowym do ministeryum napisanym liście jeszcze tylko tego, aby na angielskiej wyspie (o Irlandyi nie wspomina) zapobieżono ustawą, żeby żadna bula papieska nie weszła w moc obowiązującą, i żeby bez przyzwolenia Królowy żadnych katolickich tytułów kościelnych nieprzyjmowano. — Katoliccy mieszkańcy irlandzkiego hrabstwa Sligo odbyli niedawno zgromadzenie, na którem się oświadczyli stanowczo o wiadomym liście lorda Johna Russell. Również na wniosek sędzi pokoju O'Connor włożono powinność na liberalnych członków irlandzkiego parlamentu pracować nad tem usilnie, aby obywatelskie i religijne prawa wszystkich poddanych przestrzegane były.

— Margrabia Hastings, młody jeszcze mężczyzna, właśnie zeszedł z tego świata. Z nim gaśnie jego tytuł i połączone z tem parostwo Anglii.

— Pogrzeb portugalskiego ministra, wice-hrabiego Moncorvo, odbył się w sobotę i to z wielką wystawnością, chociaż się miał odbyć prywatnie tylko. Pełnomocnicy Hyszpanii, Austryi i Belgii zaszczycili go obecnością swoją.

— Podług doniesienia w „Athenaeum“ otworzone będzie nowe, podług planu Klenzego zbudowane muzeum dla starożytności, rzeźb i malarstwa w Petersburgu zaraz na początku wiosny. Wyjąwszy podwaliny i drzwi jest wszystko inne z kamienia lub metalu. Posadzki przyozdobione są robotą mozaikową, a wewnętrzny dziedziniec duży otoczony jest krużgankiem o 182 słupach z ciosowego kamienia, granitu i marmuru.

Francya.

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 22. stycznia, wieczór godzina 8. Ministrowie pozajmowali już po największej części prywatne pomieszkania swoje. Podług krążącej dziś pogłoski ma już być złożone nowe ministeryum;

— a oraz słychać także, że prezydent wygotował już poselstwo do izby. Po części spodziewają się tu ministerstwa złożonego z członków wysokiej administracyi, którzy nienależą do zgromadzenia narodowego, a po części nabiera znów prawdopodobieństwa pogłoska o ministerstwie Leona Faucher-Daru. Odilon Barrot zaprzecza, iż proponowano mu przyjęcie portefeille.

Złożona przez ministra finansów komisya oświadczyła się za zatrzymaniem waluty złota.

Z powodu wspomnionego wczoraj rozwiązania towarzystwa tajnego tak zwanych obrońców republiki, nastąpiły dziś znowu liczne aresztacye. *(G. Wr.)*

(„Journal des Debats" o nowym gabinecie. — Szczegóły o odkryciu towarzystw tajnych.)

Paryż, 22. stycznia. *Journal des Debats* wyraża się następnie o złożeniu nowego gabinetu: „Zastanawiamy się nad tem, jakie ministeryum byłoby najstosowniesze przy teraźniejszym składzie rzeczy, a do zastanowienia tego przystąpiliśmy z pominięciem wszelkich wrażeń chwilowych i z najszczerszem życzeniem, aby wszelkie wrażenia takie znikły jak najprędzej, a rozdwojenie dzisiejsze niepociągnęło smutniejszych jeszcze następstw za sobą.

Podług naszego przekonania byłoby w tej chwili najstosowniejsze ministeryum, złożone z grona tych 286 reprezentantów, którzy albo głosowali przeciw wotum nieufności, albo wstrzymali się od głosowania, a misya jego musiałaby być całkiem jawnie wymierzoną na to, aby zjednoczyć dawną większość, i usunąć wszelki żywioł sprzeczny z jej szeregów. Niejeden powód ważny moglibyśmy tu przytoczyć, dla których zmuszony będzie gabinet nowy starać się koniecznie o zjednoczenie całej większości dawnej. Najpierw już dla tego, że niebyłoby żadnej większości w zgromadzeniu, a my niepojmujemy tego, jak można rządzić bez większości. Konstytucya przypuszcza wprawdzie to podobieństwo, lecz my obawiamy się bardzo, aby przy wykonaniu tej próby konstytucya nieprzegrała sprawy, i niedoradzamy jej tego kroku. Wotum nieufności było wyrazem koalicyi; miejmyż się na baczności, aby z tego nieurosła partya koalicyi. 286 głosów jestto doskonały zaród większości i dostateczna podstawa dla utworzenia nowego ministeryum; lecz same przez się nie są one większością jeszcze, a przecież potrzeba jej koniecznie, aby rządzić można. Bez większości można wprawdzie zarządzać z mozołem i trudami, lecz rządzić niepodobna nigdy."

— O odkryciu towarzystw tajnych podaje *Constitutionnel* jeszcze następujące szczegóły: „Dotychczas wykryto już dwanaście stowarzyszeń tajnych, które pod zarządem komitetu centralnego starały się wszelkiemi środkami o to, aby wszystkie żywioły anarchyczne tak w Paryżu jako też na prowincyi do jednego skierować celu. Główny kierunek sprawy tej miał być poruczany takim mężom tylko, którzyby jak najradykalniejszemu socyalizmowi wszelkie możliwe korzyści zapewnić byli w stanie. Z komitetu tego wyszedł już był rozkaz nawet, aby się zaopatrzono w broń i amunicye, i oczekiwano stosownej chwili do działania. Skoro rząd dostatecznie zainformował się o wszystkiem, przedsięwzięto natychmiast potrzebne środki ostrożności dla zapobieżenia tej propagandzie niebezpiecznej i schwytano na gorącym uczynku całe zgromadzenie tych konspirantów w gminie Montmartre. Obecnie znajduje się już około 60 osób w ręku sprawiedliwości, a pomiędzy temi są także członkowie komitetu centralnego i przewodzcy „Obrońców republiki." — Podług doniesienia w *Moniteur du soir* nastąpiły dziś zrana nowe aresztacye." *(G. Wr.)*

(Zatajenie amunicyi.)

Paryż, 20. stycznia. W kilku dziennikach czytamy: Przed 10. dniami kazał prefekt policyi w skutek doniesienia, że zamierzano potajemnie sprowadzić proch do Paryża, dawać ścisły pozór na oznaczone punkta. Przezorność ta nastręczyła mu wkrótce to przekonanie, że w istocie sprowadzano już nieraz potajemnie proch do Paryża, i że kilka składów jego w samem mieście się znajduje; po ściślejszem śledztwie zaś pokazało się, że główne składy prochu zewnątrz Paryża w pobliżu Romainville i Belleville urządzone zostały; w skutek tego strzeżono bez ustanku te miejsca, a przedwczoraj nakoniec trafiono w istocie na ślady bardzo znacznego zapasu prochu. Prefekt policyi wyprawił tam natychmiast z szczególnem upoważnieniem komisarza policyi Monnaie, który też niezwłocznie użył na wspomnionem miejscu rozmaite środki ostrożności. Około północy spostrzeżono dwie osób ciągnących widocznie bardzo ciężką skrzynię za sobą. Ponieważ wydały się być podejrzane, więc otoczono je i po krótkim oporze pojmano obydwie. Otworzona w ich przytomności skrzynia zawierała 120 funtów prochu działowego, 76 paczek drobnego i mnóstwo patronów. Wszystko to opieczętowano i odesłano do prokuratora republiki; obudwu pojmanych zaś, z których jeden jest Sardyńczykiem, odprowadzono do prefektury policyi. Oprócz tego wykrywa policya ciągle nowe ślady znacznych składów prochu tak w samym Paryżu jakoteż zewnątrz miasta. Wczoraj przetrząsano równocześnie kilka domów. Z dotychczasowego śledztwa jednakże pokazało się, że przy tem zachodzi tylko przestępstwo zatajenia broni i amunicyi, lecz o potajemnym spisku nie ma żadnej wzmianki. Wszakże mamy nadzieję, że prowadzone jak najgorliwiej indagacye wstępne wyświecą dokładnie tę sprawę. *(D. R.)*

(„Monitor" o dymisyi ministrów. — „Journal des Debats" o wotum zgromadzenia dla gabinetu. — „Pays" o przesileniu obecnem.)

Paryż, 20. stycznia. W dzisiejszym *Monitorze* czytamy: „Wszyscy ministrowie podali się do dymisyi. Dymisyę tę przyjął prezydent republiki. Aż do mianowania następców będą dawniejsi ministrowie prowadzić dalej swoje sprawy." *Constitutionnel* mówi: „Dymisyę ministrów przyjęto wczoraj wieczór. Wszystko upoważnia do tego mniemania, że nowy gabinet będzie obrany z 286 członków, którzy przeciw poprawce St. Beuve głosowali, a którzy teraz zastępują większość partyi porządku." Wszystkie kombinacye ministrów w dziennikach *Patrie*, *Moniteur du Soir* i *Evenement* z panami Odilon Barrot, Leon Faucher, Daru, d'Arbouville, Michel Chevalier, Lahitte, Schramm i Dufaure mają być całkiem fałszywe.

Między wotum nieufności a bankietami lutowemi pociągnął *Journal des Debats* następującą paralelę: Nie od rzeczy będzie przypomnieć sobie ową nazbyt sławną koalicyę bankietów. Konstytucyjna lewa strona sądziła, że uczyni republikanom znaczne przyzwolenie, gdy za zdrowie Króla żadnego toastu nie wychyli. Przyzwolenie to było wszystkiem. Toastem za zdrowie Króla zbliżyli się republikanie do konstytucyjnej lewej strony, uchyleniem tego toastu zbliżyła się konstytucyjna lewa strona do republikanów. Mówiliśmy to podówczas, ale nas nie słuchano. Rewolucya lutego dowiodła, czyśmy się omylili. Ruch, który się zaczął opuszczeniem nieznacznej na pozór formalności, zakończył się upadkiem monarchyi. Konstytucyjna lewa strona zaparła się swojej chorągwi. Gdy ją znowu chciała podnieść, już było za późno; na ratuszu była już republika proklamowana. Duvergier de Hauranne nie był ministrem, Ledru Rollin był dyktatorem. Tą razą było chorągwią nazwisko jenerała Changarnier."

Pays, dziennik Bonapartystowski, odpowiada sobie na zapytanie: „Jakie jest znaczenie zapadłego wczoraj na posiedzeniu koalicyi wotum?" w następujący sposób: „Chcąc złożyć nowe ministeryum w duchu tej przypadkowej większości, musiałby Ludwik Napoleon powołać do ministeryum wojny: pp. Valentin, Changarnier albo St. Priest; marynarki: pp. Delessert, de Flotte albo de Coislin; sprawiedliwości i wyznań religijnych: pp. Esquiroz, Baze albo Laboulie; finansów: pp. Favrau, Girardin albo Jules de Lasteyrie; spraw zagranicznych: pp. Desmousseaux de Givre, Savoje albo Larochejaquelin; spraw wewnętrznych: pp. Colfavru, Leo de Laborde albo Duvergier de Hauranne; robót publicznych: pp. Tinguy, Nadaud albo de Mornay; publicznego oświecenia: pp. Rémusat, Rouhier de l'Ecluse albo Miot, rolnictwa i handlu: pp. Creton, Pelletier albo Vesin. — Nakoniec panowie Thiers, Bourzat, Berryer i Cavaignac musieliby być mianowani ministrami bez portfeuillu.

Belgia.

(Pismo króla Jego-Mości.)

Bruksela, 22. stycznia. W datowanem z dnia wczorajszego piśmie, w którem Jego król. Mość poruczył tymczasowo panu Rogier ministeryum wojny, powiedziano pomiędzy innemi: „Stosunki, w których się znajdujemy teraz, dozwalają jedyne tylko rozstrzygnięcie przesilenia ministeryalnego, a to jest, abyś pan tymczasowo objął ministeryum wojny. Pan wiesz dobrze o tem, jak wielkie jest zaufanie Moje w Panu, a ja przekonany jestem, że i kraj cały ma jak najlepszą opinię o osobie pańskiej. Bez narodowego bezpieczeństwa niema egzystencyi politycznej; wszystkie najdroższe interesa zależą bez różnicy od bezpieczeństwa tego. Potrzeba więc, aby i kraj Nasz i armia cała miały jak najpewniejsze rękojmie w tej mierze, że My z naszej strony wszelkie żywioły bezpieczeństwa jako najdroższych skarbów Naszych bronić jesteśmy gotowi. Te skarby zatem składam w dzielne i przychylne ręce pańskie, a chociaż wiem dobrze, że dzieło to poniekąd bardzo jest mozolne i uciążliwe, jednak mam nadzieję, że pan najlepiej będziesz umiał bronić nadroższego interesu kraju." *(G. W.)*

Szwajcarya.

(Spokojność w St. Immer. — Wiadomości potoczne.)

Berna, 20. stycznia. Według wydanego dzisiaj w południe drugiego buletynu oznajmia rząd, że w St. Immer już więcej nie zaburzano spokojności publicznej, a pułkownikowi Gerwer polecono zmniejszenie wojska. — Rada federacyjna w osobnym okólniku do wszystkich rządów obwodowych przypomina im obowiązek znoszenia się tylko za jej pośrednictwem z ambasadorami obcych rządów. — Panów Bischof i Peyer wysłano do Niemiec dla wejścia w układy z południowo-niemieckiemi państwami związku cłowego względem zachodzących co do Szwajcaryi trudności. *(Deut. Reform.)*

Włochy.

(Poczta włoska.)

Genua, 15. stycznia. Minister marynarki oddał komitetowi dla londyńskiej wystawy przemysłowej piękną parową fregatę *Governoto* do dyspozycyi, dla przesłania na miejsce przedmiotów, które na namienioną wystawę są przeznaczone.

Neapol, 16. stycznia. Król rozciągnął urlopy na takich żołnierzy, którzy się wywieść mogą, że już 7 do 8 lat w wojsku służą.

Niemce.

(Dymisye szlezwicko-holsztyńskiej armii. — Główna kwatera wojska austryackiego.)

Hamburg, 21. stycznia. Dziś nastąpiły pierwsze dymisye szlezwigsko-holsztyńskiej armii w Rendsburgu; jutro zaczną się w Altonie, Kiel i Oldesloe, najprzód będą rozpuszczeni wszyscy Szlezwigianie, którym odczytano wyraźny reskrypt rządowego komisarza dla Szlezwigu; według tego niebędą im czynione żadne trudności w ich powrocie i niebędą już pociągnieni do odpowiedzialności za

służbę w armii szlezwigsko-holsztyńskiej. Potem będą rozpuszczeni cudzoziemcy, którzy w Altonie otrzymają paszporty do swej ojczyzny lub zagranicę i pieniądze na podróż, a w końcu będą Holsztyńczykowie rozpuszczeni. W skutek tego nastąpią w przyszłych dniach przez nasze miasto bardzo częste przechody, a policya nasza będzie musiała rozwinąć obszerną czynność, gdyż przyjemne życie w naszem mieście mogłoby spowodować wielu do dłuższego pobytu, ażby się nakoniec publicznym władzom ciężarem stali. — Konzulowie mocarstw zagranicznych, mianowicie Brazylii i Buenos Ayres oświadczyli wyraźnie, że żadnych ludzi angażować nie będą, ani do wojska, ani do innej służby. Główna kwatera austryackiego wojska przeniesie się dziś do Mölln w Lauenburgu; do dzisiejszego dnia skoncentrują się zapewne 10000 ludzi po tej stronie Elby w Lauenburskiem; cały korpus zbierze się najprzód w Lauenburgu, nim się ztamtąd posunie drogą na Oldesloe, Oldenburg i Kiel, co zapewne dotąd się nie stanie, aż pokąd porozumienie się komisarzy nie nastąpi. *(D. Ref.)*

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 22. stycznia.)

Metal. austr. 5% — $72\frac{1}{4}$; $4\frac{1}{2}$% $63\frac{9}{16}$. Akcye bank. 1063. Sardyńskie $33\frac{3}{4}$ Hyszpańskie 3% — $33\frac{1}{16}$. Polskie 300 — —.; 500 — $81\frac{5}{8}$.

(Kurs giełdy berlińskiej z 24. stycznia.)

Dobrowolna pożyczka 5% — 106. Oblig. długu państwa $84\frac{3}{8}$. Akcye bank. $95\frac{3}{4}$. Polskie listy zastaw. —. Polskie 500 — $81\frac{1}{8}$; 300 — $143\frac{1}{4}$ L. Frydrychsdory $13\frac{1}{12}$. Inne złoto za 5 tal. $7\frac{3}{4}$. Austryackie banknoty $78\frac{2}{3}$.

Królestwo Polskie.

Warszawa, 22. stycznia. Według nowej taksy listów przesełanych przez Prusy do innych państw zagranicznych w (Europie) i nawzajem, płaci się obecnie łącznie z portem krajowym i tranzytowym pruskim, za list jedno-łutowy: do Anglii, Szkocyi i Irlandyi kop. $68\frac{1}{2}$; do W. Księztwa Badeńskiego, kop. $53\frac{3}{4}$; do Bawaryi, kop. $42\frac{1}{2}$; do Belgii, kop. 49; do Księztwa Brunświckiego, kop. 36; do Danii, kop. 49; do Francyi, kop. $65\frac{1}{2}$; do Hanoweru, kop. $42\frac{1}{2}$; do Hyszpanii, (przez Francyę) rs. 1 kop. 1, (przez Anglię) rs. 1 kop. $39\frac{1}{2}$; do m. Lubeki, kop. $37\frac{3}{4}$; do W. Księztwa Meklenburg-Schwerin, kop. $39\frac{1}{2}$; do W. Księztwa Meklenburg-Strelitz, kop. $34\frac{1}{2}$; do Norwegii (to jest do szwedzko-norwegskiej granicy), kop. 81; do Niderlandów, kop. 49; do W. Księztwa Oldenburgskiego, kop. $37\frac{3}{4}$; do Portugalii, (przez Francyę) rs. 1 kop. 1, (przez Anglię) rs. 1 kop. $20\frac{1}{2}$; do Saksonii, kop. $37\frac{3}{4}$; do Szwajcaryi, kop. $52\frac{1}{4}$; do Księztwa Thurn i Taksis, kop. $42\frac{1}{2}$; do Wirtembergu, kop. $45\frac{3}{4}$; list do Berlina kosztuje kop. 20. *(G. War.)*

Turcya.

(Wiadomości z nad granicy Bośnii.)

Z nad granicy Bośnii piszą pod dniem 22. b. m. do dziennika „*Lit. kor. austr.*“, że insurgenci Cawas Basza, tudzież Ali Bej chcieli w 1200 ludzi spalić włości, które do obwodu Konuzas należą. Lecz komendant ces. wojska odparł ich siedmią kompaniami piechoty i jednym szwadronem kawaleryi aż do Mostar, poczem obsadził wojskiem ważne stanowisko Jezera. Lepata znajduje się w ręku cesarskich, przeczo otworzono komunikacyę z stołecznem miastem Sarajewo na południu. Kierujący insurekcyą zgromadzili się w Mostar i zamyślają się poddać na łaskę lub niełaskę.

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Sandeckim.)

Sącz, 23. stycznia. Na targach w Starym-Sączu, Nowym targu i Nowym Sączu płacono w pierwszych dwóch tygodniach bieżącego miesiąca w przecięciu za korzec pszenicy 18r.15k.—20r.—18r.35k.; żyta 16r.30k.—16r.55k.—16r.55k.; jęczmienia 11r.30k.—12r.20k.—10r.30k.; owsa 6r.30k.—6r.—6r.52k.; hreczki 10r.—0—6r.; kukurudzy 12r.30k.—0—16r.; kartofli 5r.—5r.—6r. Cetnar siana kosztował 2r.15k.—2r.—4r.; nasienia konicza 95r.—0—45k.; wełny 52r.30k.—0—200r. Sąg drzewa twar. 11r.45k.—10r.30k.—16r.30k., miękkiego 7r.30k.—8r.—12r.30k. Funt mięsa wołowego sprzedawano po $8\frac{1}{2}$k.—14k.—10k. i garniec okowity po 5r.30k.—3r.—4r.35k. w. w.

Kurs lwowski.

Dnia 29. stycznia.		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. k.	5	51	5	55
Dukat cesarski	„ „	5	53	5	57
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	10	12	10	15
Rubel śr. rosyjski	„ „	1	59	2	—
Talar pruski	„ „	1	51	1	52
Polski kurant i pięciozłotówk.	„ „	1	28	1	29
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	„ „	91	12	91	35

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 28. stycznia.

PP. Padlewski Aleksander, z Dołhego. — Górski Maciej, z Kaszyc. — Kieszkowski Adam, z Błazowa. — Terlecki Wiktor, z Hastowa. — Olszewski Romuald, z Pleśnic.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 28. stycznia.

PP. Lelowski Erazm, do Wolczy dolnej. — Rubczyński Marceli, do Popowic. — Jankowski Ignacy, do Borykowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 28. stycznia.

Pora	Barometr wmierze wied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	″ ‴ ⁗				
6 god. zr.	28 2 9	— 8,5°	— 4°	wschodni	pochm. mgła
2 god. zr.	28 2 9	— 4°	— 8,5°	połud.-wschodni	„
10 g. w.	28 2 9	— 6,5°		—	„

Dnia 20. o godz. 6 zrana — 8°.

TEATR.

Dziś: komedye polskie: „**Pan Geldhab**“ i „**Mąż nauczycielem kochanka.**“

Rewizye chleba odbywane od czasu do czasu po piekarzach w mieście przyczyniły się znacznie do poprawy pieczywa, w ciągu bowiem tego miesiąca nie znaleziono bynajmniej nic do zarzucenia, owszem oddać należy zaletę wszystkim piekarzom, że troskliwi są o zdrowie i pożywne pieczywo. Osobliwie odszczególniało się pieczywo pszenne p. *Klemensa Beck* na Dominikańskiej ulicy nr. 139; chleb żytni bardzo przedni przedaje p. *Maciej Gołębiowski* w bramie ratusznej i w domu Andreolego nr. 53; a chleb wiejski na placu Bernardyńskim najlepszy przywozili *Jan Kellner* i *Piotr Müller*. — Co do ceny, biorąc z porównania czterech rewizyi odbytych na d. 3. 14. 21. i 24. b. m. przedawano za 1 krajcar monetą pieczywa wymyślnego w przecięciu łutów $3\frac{3}{4}$; bułki łutów $6\frac{1}{4}$; chleba pszennego łutów $8\frac{3}{4}$; chleba żytniego łutów $9\frac{3}{4}$; chleba wiejskiego u kolonistów łutów $12\frac{3}{4}$, a u kulikowskich i żółkiewskich żydów łutów $13\frac{1}{4}$; chleba razowego łutów 20.

Repertoarz na przyszły miesiąc ułożony przyniesie nam kilka sztuk nowych; wymieniamy z nich dwie przed innemi dla tego, iż zaszczycając je obecnością swoją publiczność będzie miała sposobność okazać w jednej swą życzliwość p. Pfeiffrowi za zasługi i prace łożone około Dyrekcyi teatru polskiego; w drugiej zaś uczcić pamiątkę po zgonie Jana Jankowskiego nieodmawiając wsparcia swego na dochód wdowy po tym artyście ulubionym. Za zezwoleniem bowiem Jego Excelencyi Namiestnika dany będzie d. 7. lutego na jej korzyść dramat w 5 aktach z francuskiego: *Powóz Emigranta*: a d. 14go lutego na dochód p. Pfeiffra *Francya za Cesarstwa*, dzieło hystoryczno-sceniczne z tablami w 3 aktach a 11 obrazach przez pp. Laloue i Labrousse. — W przyszły piątek powtórne przedstawienie dramatu: *Adrienne Lecouvreur* tłumaczenia p. Zygmunta Kaczkowskiego.

Mało jest narodów podrzędnych, którzyby pismami peryodycznemi tak utrzymywali związki rodu swego jak naród Ormieński. Rozstrzeleni po wszystkich stronach świata, po wszystkich też głównych miastach gdzie są liczniejsi wydają w języku swoim dzienniki, w których umieszczają wszystko, czem się wzajemnie usposabiać i wykształcać mogą. Statystyka literacka wymienia następujące: *Zorza Araratu*, gazeta polityczna, literacka i handlowa wychodzi od roku 1839 tygodniowo w Smyrnie pod redakcyą Hukas Palpasariane; *Obwieściciel* wychodzi od roku 1843 zeszytami dwa razy na miesiąc w Wenecyi u OO. Mechytarystów; *Dziennik narodowy* wychodzi co tydzień od roku 1845 pod redakcyą Mesrop Tagiatanc; *Europa* wychodzi tygodniowo od roku 1847 u OO. Mechytarystów w Wiedniu; *Armenia* także tygodniowe pismo redaguje Ohanes Carmurician w Konstantynopolu; *Dziennik naukowy*, wychodzi litografowany w Singaporc w Indyach miesięcznie dwa razy: *Literator* także litografowany wychodzi w Madras; *Kuryer Bizantyński*, wydawany w Konstantynopolu przynosi doniesienia z gazet tureckich; nakoniec *Ararat* wychodzący od 1. sierpnia roku zeszłego, za zezwoleniem Namiestnika na Kaukazie, co soboty w Tyflis, zawiera dwie części: polityczną część w języku potocznym, drugą poświęconą literaturze w języku pismiennym. Redaktorem jest ormieński ksiądz Gabryel Patkonów.

Główny Redaktor **M. Szreniawa Sartyni**. Z c. k. galic. drukarni rządowej.